

Nr 557.

Av herr **Ossbahr m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 181, med förslag till vapenkungörelse.*

En granskning av Kungl. Maj:ts för riksdagen i proposition nr 181 framlagda förslag till vapenkungörelse giver vid handen, att detsamma ur flera synpunkter måste betraktas såsom högst otillfredsställande.

Avsikten med samhällelig kontroll över vapeninnehav bör givetvis vara att i särskilda fall undanröja risk för vapnens användande i brottsligt eller eljest samhällsfarligt och illojalt syfte. Där sålunda grundad anledning finnes till antagande, att en person ämnar begagna av honom innehavda vapen i dylikt syfte, bör självfallet vederbörande myndighet kunna ingripa, men därifrån och till ett praktiskt taget generellt förbud för vapeninnehav med allenast särskilt beviljade undantag är steget alltför långt. Det primära bör nämligen icke vara förbud utan rättighet att innehava vapen, vilken rättighet kan inskränkas eller upphöra allenast, därest verkliga skäl därtill ur samhällelig synpunkt föranleda.

Kungl. Maj:ts förslag synes emellertid utgå från den principiella uppfattningen, att samhällsmedborgarna i allmänhet måste betraktas med sådan misstro, att allenast vissa av dem efter särskild prövning och där starka positiva skäl föreliggande må kunna erhålla en privilegierad ställning och anförtros skjutvapen av ett eller annat slag. Något stöd för en dylik uppfattning har dock icke i propositionen anförts eller kunnat anföras, och riktigare hade därför varit att utgå från innehav av vapen såsom en allmän medborgerlig rättighet, vilken dock i vissa fall må kunna bli föremål för inskränkning.

Uppenbart är vidare, att en dylik lagstiftning med all sannolikhet icke kommer att uppnå åsyftad verkan. De brottsliga och illojala elementen i samhället komma självfallet att i mycket stor utsträckning underlåta att ställa sig lagens bestämmelser till efterrättelse utan att därför vederbörande polismyndighet i realiteten kan ingripa. Möjlighet till ett undandöljande av vapen, avsedda för brottsliga eller eljest illojala ändamål, förefinnes alltid för dylika element, och en effektiv kontroll blir därför i praktiken ogenomförbar. Det verkliga syftet med lagstiftningen kommer därför icke att kunna uppnås, men däremot komma lojala samhällsmedlemmar att onödigtvis trakasseras och kränkas i sin urgamla svenska medborgerliga rättighet att såsom fria män få innehava vapen, vare sig detta är ett gevär, en pistol eller av annat slag.

Därtill kommer emellertid den ytterst allvarliga omständigheten, att många laglydiga medborgare, på den grund att synnerliga skäl icke kunnat påvisas för ett deras innehav av exempelvis en pistol, lätteligen kunna komma att befinna sig skyddslösa inför brottslingar och våldsvarkare av skilda slag. Den i lag stadgade om ock redan nu bristfälliga nödvärnsrätten kan lätt bli helt illusorisk, under det att risken för en brottsling att övergå till angrepp mot

person eller sak självfallet avsevärt minskas. Den oförvitlige medborgaren ställes skyddslös, under det att brottsliga element i de allra flesta fall bliva oåtkomliga i nu ifrågavarande hänseende.

Även om man emellertid anser sig böra göra ett försök att genom dylik lagstiftning förhindra vapens användande i olovligt syfte, bör detta dock icke ske på ett sådant sätt, att oförvitliga och laglydiga medborgares fullt legitima användning av dylika vapen förhindras. Kungl. Maj:ts förslag innebär emellertid icke blott ett ganska fåfängt försök till ingripande mot de illojala elementen i samhället utan det utgör främst ett allvarligt och onödigt ingrepp mot lojala samhällsmedlemmar, varför detsamma i sin föreslagna utformning måste betraktas såsom mera ägnat att skada än att gagna. Förslaget bör därför så förändras, att allenast den enskilda person, som skäligen kan antagas komma att missbruka ett vapen, skall förvägras rättigheten att innehava detta.

Icke heller synes det önskvärt att principiellt inskränka möjligheten för vapenförvärv till allenast enskilda personer. Jämväl juridiska personer såsom penningförvaltande institutioner, vissa föreningar och andra sammanslutningar böra kunna förvärva skjutvapen att användas av personal eller medlemmar, och den fara, som skulle kunna anses föreligga för uppkomsten av beväpnade organisationer av revolutionär eller eljest kriminell natur, torde utan svårighet kunna undanröjas genom att i nu berörda fall införa behovsprövning.

I detta sammanhang må framhållas, att bestämmelsen i 27 § angående angivet undantag för »förening, tillhörande det av staten understödda frivilliga skytteväsendet», bör erhålla en formulering, som icke gör de därmed avsedda föreningarnas möjlighet att förvärva vapen och ammunition beroende av från staten erhållet understöd.

Något skäl att stadga strängare normer i fråga om förvärv av pistoler, revolverar och andra dylika fickvapen finnes icke, ty ur samhällelig skyddssynpunkt innebära dessa i allmänhet icke större utan snarare mindre risker än andra skjutvapen. Vid orostillfällen är det nämligen icke fickvapnen, som främst komma till användning eller innebära fara, utan gevär, kulsprutegevär, handgranater och tyngre vapen av skilda slag.

6 § i förslaget bör alltså erhålla ett emot det ovan sagda svarande innehåll av exempelvis följande lydelse:

»Tillstånd att innehava skjutvapen må meddelas allenast enskild person, som skäligen kan antagas ej komma att missbruka detsamma.

Dylikt tillstånd må under enahanda omständigheter meddelas jämväl juridisk person, som för visst ändamål finnes vara i behov av vapnet.

Är sökande, som i första stycket säges, omyndig, erfordras samtycke till innehavet av den, som enligt lag har att sörja för hans person.»

Det ligger vidare en fara i den omständigheten, att brottsliga element genom deklARATIONERNAS eller de hos länsstyrelserna jämlikt 25 § eller eljest förda förteckningarnas offentlighet kunna göra sig underkunniga om lojala personers eventuella avsaknad av vapen. Den sålunda erhållna vetskapen att vid ett lagstridigt angrepp mot sådan person eller hans egendom icke be-

höva befara ett allvarligare motstånd, medför naturligen onödigt ökade risker för den oförvitliga samhällsmedlemmen. Ett stadgande bör därför införas av innebörd, att redogörelse för innehållet i deklARATIONER om innehav av skjutvapen och förteckningar av ovan angivet slag icke må, förutom till den deklarationspliktige själv, lämnas annan än vederbörande polis- eller åklagarmyndighet eller domstol.

Under hänvisning till det ovan sagda hemställes sålunda vördsamt,

att riksdagen ville för sin del tillstyrka det i Kungl. Maj:ts proposition nr 181 framlagda förslaget om vapenkungörelse allenast under förutsättning, att ovan angivna synpunkter bliva i kungörelsen iakttagna.

Stockholm den 10 mars 1934.

Carl Patric Ossbahr.

Bj. Holmgren.

T. G. v. Seth.

Alf Meyerhöffer.

C. Gösta Jacobsson.

Edvard Lithander.
